

สรุปความเป็นมาและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน

พ.ศ. ๒๕๓๕

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เดิมมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับดูแลการใช้พลังงานในโรงงานและอาคาร คือพลังงานไฟฟ้าและพลังงานความร้อน โดยกฎหมายไม่ได้เน้นการบังคับให้ผู้ประกอบการต้องมีผลการประหยัดพลังงาน แต่ต้องการส่งเสริมผู้ประกอบการโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม ซึ่งเป็นผู้ประกอบการส่วนใหญ่ของประเทศ มีสัดส่วนการใช้พลังงานมากเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการใช้พลังงานโดยรวมของประเทศ และมีศักยภาพพอที่จะดำเนินการอนุรักษ์พลังงานได้

ในการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องมีผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน มีการเก็บข้อมูลการใช้พลังงาน มีแผนการอนุรักษ์พลังงาน รวมถึงจัดตั้งกองทุนฯ เพื่อให้ความช่วยเหลือในการลงทุนด้านการอนุรักษ์พลังงาน แต่หากผู้ประกอบการได้ดำเนินการตามรายการหลัก ๆ ข้างต้นแล้วไม่ได้ก่อให้เกิดการประหยัดพลังงาน กฎหมายก็ไม่ได้กำหนดบทลงโทษไว้ เนื่องจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับดูแลด้านพลังงานในขณะนั้นมีแนวคิดที่ไม่ต้องการใช้วิธีการบังคับ แต่ใช้วิธีการส่งเสริมและจูงใจโดยการช่วยเหลือทางการเงิน

ต่อมา มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สามารถกำกับและส่งเสริมการใช้พลังงานและการอนุรักษ์พลังงานให้มีประสิทธิภาพ และปรับเปลี่ยนแนวทางการอนุรักษ์พลังงานได้ทันต่อเทคโนโลยี นัยสำคัญของการปรับปรุงอยู่ที่การนำวิธีการจัดการพลังงานมาใช้ในการอนุรักษ์พลังงานแทนแนวทางการอนุรักษ์พลังงานแบบเดิม

๒. สรุปลักษณะสำคัญของกฎหมาย

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบด้วยบทบัญญัติ ๙ หมวด ๖๑ มาตรา ดังนี้

มาตรา ๑-๖ บทบัญญัติทั่วไปและคำนิยามศัพท์

หมวด ๑ การอนุรักษ์พลังงานในโรงงาน (มาตรา ๗-๑๖)

หมวด ๒ การอนุรักษ์พลังงานในอาคาร (มาตรา ๑๗-๒๒)

หมวด ๓ การอนุรักษ์พลังงานในเครื่องจักร หรืออุปกรณ์ และส่งเสริมการใช้วัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน (มาตรา ๒๓)

หมวด ๔ กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (มาตรา ๒๔-๓๙)

หมวด ๕ มาตรการส่งเสริมและช่วยเหลือ (มาตรา ๔๐-๔๑)

หมวด ๖ ค่าธรรมเนียมพิเศษ (มาตรา ๔๒-๔๖)

หมวด ๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๔๗-๔๙)

หมวด ๘ การอุทธรณ์ (มาตรา ๕๐-๕๒)

หมวด ๙ บทกำหนดโทษ (มาตรา ๕๓-๖๑)

๒.๑ วัตถุประสงค์หลักของพระราชบัญญัติฯ

เพื่อกำกับดูแลส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงงานควบคุมและอาคารควบคุมมีการอนุรักษ์พลังงานด้วยการผลิตและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูง รวมทั้งวัสดุที่ใช้ในการอนุรักษ์พลังงาน ขึ้นใช้ในประเทศอย่างแพร่หลาย

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์พลังงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน” เป็นกลไกในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ที่ต้องดำเนินการอนุรักษ์พลังงาน ตามกฎหมาย

โดยมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้ปฏิบัติหากฝ่าฝืนมีสภาพบังคับคือโทษอาญา ค่าปรับ และการชำระค่าธรรมเนียมพิเศษ

๒.๒ ขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๕๐ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อกำกับดูแล ส่งเสริม และสนับสนุน ให้โรงงานควบคุมและอาคารควบคุมดำเนินการอนุรักษ์พลังงาน ฉะนั้นกลุ่มเป้าหมายที่รัฐมุ่งเข้าไปกำกับดูแล ส่งเสริม และสนับสนุน ตามพระราชบัญญัตินี้ ประกอบด้วย ๓ กลุ่ม ดังนี้

๑. โรงงานควบคุม ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดโรงงานควบคุม พ.ศ. ๒๕๔๐
๒. อาคารควบคุม ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดอาคารควบคุม พ.ศ. ๒๕๓๘
๓. ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูง รวมถึงวัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน (มาตรา ๒๓)

ทั้งนี้ ในกรณีที่เจ้าของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมแห่งใดใช้พลังงานต่ำกว่าขนาด หรือปริมาณที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและใช้พลังงานในระดับดังกล่าวติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๖ เดือน เจ้าของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมนั้นอาจแจ้งรายละเอียดพร้อมด้วยเหตุผล และมีคำขอให้อธิบดีฯ ผ่อนผันการที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ตลอดเวลาดังกล่าวได้ โดยอธิบดีฯ ต้องพิจารณาผ่อนผันและมีหนังสือแจ้งผลให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมทราบโดยเร็ว และผู้ได้รับหนังสือแจ้งผลผู้ใดไม่เห็นด้วยกับหนังสือแจ้งดังกล่าว สามารถอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับแจ้ง

๒.๓ การกำหนดอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

- ๒.๓.๑ กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ (มาตรา ๔)
 - ๑) เสนอนโยบาย เป้าหมาย หรือมาตรการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานต่อคณะรัฐมนตรี
 - ๒) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีในการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม

๓) ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับ (๑) มาตรฐานการจัดการพลังงาน ,(๒) ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานในโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม ,(๓) มาตรฐานประสิทธิภาพการใช้พลังงานของเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ ,(๔) กำหนดเครื่องจักรอุปกรณ์ประสิทธิภาพสูง และ (๕) กำหนดการแสดงค่าประสิทธิภาพการใช้พลังงานในเครื่องจักรอุปกรณ์

- ๔) กำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และลำดับความสำคัญของการใช้จ่ายเงินกองทุนฯ
- ๕) กำหนดชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ไม่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนฯ
- ๖) กำหนดอัตราการส่งเงินเข้ากองทุนสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิง
- ๗) ให้ความเห็นชอบอัตราค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า

๘) กำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการให้การส่งเสริมและช่วยเหลือแก่โรงงาน อาคาร ผู้ผลิตหรือจำหน่ายเครื่องจักรอุปกรณ์ประสิทธิภาพสูง

๒.๓.๒ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน โดยคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติมีอำนาจในการออกกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้

- ๑) กำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงาน ให้เจ้าของโรงงานต้องปฏิบัติ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ นโยบายพลังงานแห่งชาติ (มาตรา ๙(๑))
- ๒) กำหนดให้เจ้าของโรงงานควบคุมต้องจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานประจำโรงงาน ควบคุมแต่ละแห่ง ตลอดจนกำหนดคุณสมบัติและหน้าที่ของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน (มาตรา ๙(๒))
- ๓) กำหนดประเภท หรือขนาดของอาคารที่จะทำการก่อสร้างหรือดัดแปลงที่จะต้องมีการ ออกแบบเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน (มาตรา ๑๙(๑))
- ๔) กำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน (มาตรา ๑๙(๑))
- ๕) กำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงาน ให้เจ้าของอาคารต้องปฏิบัติ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (มาตรา ๒๑(๑))
- ๖) กำหนดให้เจ้าของอาคารควบคุมต้องจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานประจำอาคารควบคุม แต่ละแห่ง ตลอดจนกำหนดคุณสมบัติและหน้าที่ของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน (มาตรา ๒๑(๒))
- ๗) กำหนดมาตรฐานด้านประสิทธิภาพการใช้พลังงานของเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ (มาตรา ๒๓(๑))
- ๘) กำหนดเครื่องจักรอุปกรณ์ประสิทธิภาพสูง (มาตรา ๒๓(๒))
- ๙) กำหนดวัสดุอุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน (มาตรา ๒๓(๓))
- ๑๐) กำหนดให้ผู้ผลิตและจำหน่ายเครื่องจักร อุปกรณ์ต้องแสดงค่าประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (มาตรา ๒๓ (๔))

๒.๓.๓ อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (มาตรา ๘)

- ๑) มีอำนาจในการพิจารณาค่าขอผ่อนผันการต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ของโรงงาน ควบคุมหรืออาคารควบคุมที่ใช้พลังงานในระดับต่ำกว่าที่พระราชกฤษฎีกากำหนด ติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

๒) มีอำนาจในการออกคำสั่งให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการใช้พลังงานมาตรา ๑๐ และมาตรา ๒๑ วรรคสอง

๒.๓.๔ กำหนดให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน มีอำนาจหน้าที่ดังนี้ (มาตรา๒๘)

๑) เสนอแนวทาง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และลำดับความสำคัญของการใช้จ่ายเงินกองทุนฯ ต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

๒) จัดสรรเงินกองทุนเพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์

๓) กำหนดระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการขอจัดสรรเงินช่วยเหลือหรือขอเงินอุดหนุนจากกองทุนฯ

๔) เสนออัตราการส่งเงินเข้ากองทุนสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

๕) เสนอชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนฯ ต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

๖) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมพิเศษโดยความเห็นชอบขอคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

๗) ยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษ

๘) อนุมัติคำขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือ

๙) กำหนดระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือ

๒.๓.๕ พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึงผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนี้ (มาตรา ๔๗)

๑) มีหนังสือเรียกเจ้าของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริงเพื่อการตรวจสอบหรือพิจารณา

๒) เข้าไปในโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมเพื่อตรวจสอบหรือดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

๓) ตรวจสอบและรับรองการจัดการพลังงาน

๒.๔ การอนุรักษ์พลังงานตามพระราชบัญญัติฯ

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดรูปแบบการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานสำหรับโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม

๒.๔.๑ การอนุรักษ์พลังงานในโรงงาน ได้แก่การดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ (มาตรา ๗)

๑) การปรับปรุงประสิทธิภาพของการเผาไหม้เชื้อเพลิง

๒) การป้องกันการสูญเสียพลังงาน

๓) การนำพลังงานที่เหลือจากการใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่

๔) การเปลี่ยนไปใช้พลังงานอีกประเภทหนึ่ง

๕) การปรับปรุงการใช้ไฟฟ้า

๖) การใช้เครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงตลอดจนระบบควบคุมการทำงานและวัสดุที่ช่วยในการอนุรักษ์พลังงาน

๗) การอนุรักษ์พลังงานโดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒.๔.๒ การอนุรักษ์พลังงานในอาคาร ได้แก่การดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ (มาตรา ๑๗)

๑) การลดความร้อนจากแสงอาทิตย์ที่เข้ามาในอาคาร

๒) การปรับอากาศอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการรักษาอุณหภูมิภายในอาคารให้อยู่ใน ระดับ

ที่เหมาะสม

๓) การใช้วัสดุก่อสร้างอาคารที่ช่วยอนุรักษ์พลังงาน ตลอดจนการแสงคุณภาพของ

วัสดุก่อสร้างนั้นๆ

๔) การใช้แสงสว่างในอาคารอย่างมีประสิทธิภาพ

๕) การใช้และการติดตั้งเครื่องจักรอุปกรณ์และวัสดุที่ก่อให้เกิดการอนุรักษ์พลังงานในอาคาร

๖) การใช้ระบบควบคุมการทำงานของเครื่องจักรและอุปกรณ์

๗) การอนุรักษ์พลังงานโดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานฯ กำหนดให้เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุม โดยรวมถึงผู้รับผิดชอบในการบริหารโรงงานควบคุมและบุคคลอื่นซึ่งครอบครองอาคารควบคุมด้วย ต้องดำเนินการอนุรักษ์พลังงาน ตามกฎกระทรวงดังนี้ (มาตรา ๙ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๑)

(๑) ปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม พ.ศ. ๒๕๕๒) โดยกำหนดรายละเอียดและวิธีการปฏิบัติไว้ในประกาศกระทรวงพลังงาน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม พ.ศ. ๒๕๕๒ (มาตรา ๙(๑) และมาตรา ๒๑(๑))

(๒) จัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานประจำในโรงงานควบคุมและอาคารควบคุมแต่ละแห่ง โดยผู้รับผิดชอบด้านพลังงานต้องมีจำนวนและคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่ และจำนวนของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๒ (มาตรา ๙(๒) และ ๒๑(๒)

(๓) ปฏิบัติตามคำสั่งของอธิบดี แล้วแต่กรณีที่สั่งให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมแจ้งข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการใช้พลังงานเพื่อตรวจสอบให้การอนุรักษ์พลังงานเป็นไปตามกฎกระทรวง (มาตรา ๑๐ หรือ มาตรา ๒๑ ประกอบมาตรา ๑๐)

(๔) ปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดประเภท หรือขนาดของอาคารที่จะทำการก่อสร้างหรือดัดแปลงที่ จะต้องมีการออกแบบเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน (มาตรา ๑๙(๑))

(๕) ปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งออกตามมาตรา ๑๙(๒)

๒.๕ กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน

ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน” ในกระทรวงพลังงาน เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายช่วยเหลือหรืออุดหนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน โดยประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้ (มาตรา ๒๔)

(๑) เงินที่โอนจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

(๒) เงินที่ส่งตามมาตรา ๓๕ (คือเงินจากผู้ผลิตน้ำมันเชื้อเพลิง ณ โรงกลั่นและจำหน่ายเพื่อใช้ในราชอาณาจักร) มาตรา ๓๖ (คือเงินผู้นำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้ในราชอาณาจักร) และมาตรา ๓๗ (คือเงินจากผู้ซื้อหรือได้มาซึ่งก๊าซจากผู้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยการปิโตรเลียมซึ่งเป็นผู้ผลิตได้จากการแยกก๊าซธรรมชาติ)

(๓) เงินค่าธรรมเนียมพิเศษที่จัดเก็บตามมาตรา ๔๒ (เงินจากค่าธรรมเนียมไฟฟ้าจากโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมในกรณีที่เจ้าของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมไม่ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้)

(๔) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราว ๆ

(๕) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

(๖) เงินจากดอกผลและประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้

โดยให้กระทรวงพลังงานเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของกองทุนและดำเนินการเบิกจ่ายเงินกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้ และให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน และเงินจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ในกระทรวงการคลัง ไปเป็นของกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๒๔ วรรคท้ายและมาตรา ๒๔/๑)

๒.๕.๑ วัตถุประสงค์ของเงินกองทุน (มาตรา ๒๕)

(๑) เป็นเงินหมุนเวียน เงินช่วยเหลือ หรือเงินอุดหนุนสำหรับการลงทุนและดำเนินงานในการอนุรักษ์พลังงานหรือการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

(๒) เป็นเงินหมุนเวียน เงินช่วยเหลือ หรือเงินอุดหนุนแก่เอกชนสำหรับการลงทุนและดำเนินงานในการอนุรักษ์พลังงานหรือเพื่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน

(๓) เป็นเงินช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุนให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจสถาบันการศึกษา หรือองค์กรเอกชนในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) โครงการทางด้านการอนุรักษ์พลังงานหรือโครงการที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน

(ข) การค้นคว้า วิจัย การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา การส่งเสริมและการอนุรักษ์พลังงาน การป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงานและเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและวางแผนพลังงาน

(ค) โครงการสาธิตหรือโครงการริเริ่มที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานหรือการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน

(ง) การศึกษา การฝึกอบรม และการประชุมเกี่ยวกับพลังงาน

(จ) การโฆษณา การเผยแพร่ข้อมูล และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนา การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน

(๔) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

องค์กรเอกชนที่มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุน ต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย หรือกฎหมายต่างประเทศที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการอนุรักษ์พลังงานหรือการป้องกันและแก้ไขปัญห สิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน และมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือมุ่งค้าหากำไรจากการประกอบ กิจกรรมดังกล่าว (มาตรา ๒๖)

๒.๕.๒ คณะกรรมการกองทุน

ให้กองทุนฯ มีคณะกรรมการกองทุนคณะหนึ่งประกอบด้วย รองนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งที่ นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน*¹ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงพลังงาน* เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงาน มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน* อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง* อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย นายกสภาวิศวกร นายกสภาสถาปนิก และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินเจ็ดคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน เป็นกรรมการและเลขานุการ

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้พิจารณาจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญมีผลงาน และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเงิน วิทยาการพลังงานและการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้วย (มาตรา ๒๗)

๒.๕.๓ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน (มาตรา ๒๘)

(๑) เสนอแนวทาง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และลำดับความสำคัญของการใช้จ่ายเงินกองทุนตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (มาตรา ๒๕) ต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

(๒) พิจารณาจัดสรรเงินกองทุนเพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (มาตรา ๒๕) ทั้งนี้ ตามแนวทางหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และลำดับความสำคัญที่คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติกำหนด (ตามมาตรา ๔ (๔))

(๓) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการขอจัดสรร ขอเงินช่วยเหลือ หรือขอเงิน อุดหนุนจากกองทุน

(๔) เสนออัตราการลงทุนเข้ากองทุนสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงาน แห่งชาติ

(๕) เสนอชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนต่อ คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

(๖) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมพิเศษโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายพลังงาน แห่งชาติ

(๗) ยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษ

¹ หมายเหตุ : *พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕

(๘) พิจารณานุมัติคำขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือ (ตามมาตรา ๔๐ (๒)) โดยตามแนวทางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติกำหนดไว้ (มาตรา ๔ (๘))

(๙) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือ (มาตรา ๔๑)

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๑๑) ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ (มาตรา ๓๔)

กำหนดระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการขอจัดสรร ขอเงินช่วยเหลือ หรือขอเงินอุดหนุนจากกองทุน ยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษ และกำหนดระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือ ต้องให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๒๘ วรรคสอง)

๒.๕.๔ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (มาตรา ๒๙ และ มาตรา ๓๐)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ ตาย ลาออก คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ เป็นบุคคลล้มละลาย เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ และ ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วนั้น (มาตรา ๓๑)

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งครบตามวาระแล้ว แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ (มาตรา ๓๒)

๒.๕.๕ การประชุมคณะกรรมการ

การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด (มาตรา ๓๓)

๒.๕.๖ อำนาจคณะกรรมการ (มาตรา ๓๔)

คณะกรรมการมีเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการกองทุนมอบหมาย ตลอดจนเชิญบุคคลมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย คำแนะนำ หรือความเห็น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ได้ตามความจำเป็น

ในกรณีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการสรรเงินกองทุน (มาตรา ๒๘ (๒)) คณะกรรมการกองทุนอาจมอบอำนาจให้คณะกรรมการมีอำนาจในการอนุมัติการขอเปลี่ยนแปลงการจัดสรรเงินกองทุนให้แก่กิจการ แผนงาน หรือโครงการได้เท่าที่ไม่เกินจากวงเงินที่คณะกรรมการกองทุนจัดสรรให้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด และคณะกรรมการกองทุนสามารถเชิญบุคคลมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย คำแนะนำ หรือความเห็น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ได้ตามความจำเป็น และให้หลักเกณฑ์การประชุมคณะกรรมการ (มาตรา ๓๓) มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม

๒.๕.๗ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจำหน่ายทรัพย์สินของกองทุนและการบัญชี

๑. การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจำหน่ายทรัพย์สินของกองทุนและการบัญชี ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง (มาตรา ๓๔/๑)

๒. คณะกรรมการกองทุนต้องจัดทำงบการเงินส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกและสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุน และให้ทำการตรวจสอบและรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของกองทุนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณทุกปี (มาตรา ๓๔/๒)

๓. ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีตามจัดทำรายงานผลการสอบและรับรองบัญชีและการเงินของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ (มาตรา ๓๔/๒ วรรคสอง)

๔. คณะกรรมการกองทุนรายงานผลการสอบบัญชีและการเงิน ให้รัฐมนตรีเสนอต่อ นายกรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบและจัดให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๓๔/๒ วรรคสาม)

๒.๕.๘ การส่งเงินเข้ากองทุน

๑. ให้ผู้ผลิตน้ำมันเชื้อเพลิง ณ โรงกลั่นและจำหน่ายเพื่อใช้ในราชอาณาจักรส่งเงินเข้ากองทุนตามปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่ผลิตและจำหน่ายเพื่อใช้ในราชอาณาจักรในอัตราที่คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติกำหนด (มาตรา ๓๕) โดยให้ส่งแก่กรมสรรพสามิตพร้อมกับการชำระภาษีสรรพสามิตสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิง ถ้ามี ทั้งนี้ ตามระเบียบที่กรมสรรพสามิตกำหนด

๒. ให้ผู้นำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้ในราชอาณาจักร ส่งเงินเข้ากองทุนตามปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่นำเข้ามาเพื่อใช้ในราชอาณาจักรในอัตราที่คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติกำหนด (มาตรา ๓๖) โดยให้ส่งแก่กรมศุลกากรพร้อมกับการชำระค่าภาษีอากรสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงนั้น ถ้ามี ทั้งนี้ ตามระเบียบที่กรมศุลกากรกำหนด (มาตรา ๓๖ วรรคสอง)

๓. ให้ผู้ซื้อหรือได้มาซึ่งก๊าซจากผู้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยการปิโตรเลียมซึ่งเป็นผู้ผลิตได้จากการแยกก๊าซธรรมชาติ ส่งเงินเข้ากองทุนในอัตราที่คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติกำหนด (มาตรา ๓๗) โดยให้ส่งแก่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ* พร้อมกับการชำระค่าภาคหลวงสำหรับก๊าซ ถ้ามี ทั้งนี้ ตามระเบียบที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*กำหนด (มาตรา ๓๗ วรรคสอง)

๔. ผู้มีหน้าที่ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ หรือมาตรา ๓๗ ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนหรือส่งเงินเข้ากองทุนไม่ครบตามจำนวนที่ต้องส่งกองทุนภายในเวลาที่กำหนดแก่กรมสรรพสามิตสำหรับผู้ผลิตน้ำมันเชื้อเพลิง ฝ โรงกลั่นและจำหน่ายเพื่อใช้ในราชอาณาจักร หรือกรมศุลกากรสำหรับผู้นำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง หรือกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ* สำหรับผู้ที่ซื้อหรือได้มาซึ่งก๊าซจากผู้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยการปิโตรเลียมให้กรมสรรพสามิต หรือกรมศุลกากร หรือกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ* แล้วแต่กรณี ดำเนินคดีตามมาตรา ๕๘ โดยเร็ว เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ (มาตรา ๓๘)

(๑) ในกรณีที่ผู้ยื่นเห็นเองว่าตนมีกรณีดังกล่าว ให้ผู้ยื่นส่งเงินตามจำนวนที่ต้องส่งหรือตามจำนวนที่ขาด พร้อมทั้งเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสามต่อเดือนของจำนวนเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ครบกำหนดส่งเงินเข้ากองทุนจนกว่าจะครบแก่กรมสรรพสามิต กรมศุลกากรหรือกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ* แล้วแต่กรณี

(๒) ในกรณีที่กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร หรือกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ* แล้วแต่กรณีตรวจพบว่ามีกรณีดังกล่าว และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้มีหน้าที่ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเงินเข้ากองทุนภายในระยะเวลาที่กำหนดและผู้ยื่นได้ส่งเงินตามจำนวนที่ต้องส่งหรือตามจำนวนที่ขาด พร้อมทั้งเงินเพิ่มในอัตราร้อยละหกต่อเดือนของจำนวนเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ครบกำหนดส่งเงินเข้ากองทุนจนกว่าจะครบแก่กรมสรรพสามิต กรมศุลกากรหรือกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ* แล้วแต่กรณี ภายในระยะเวลาที่กำหนด

๕. เมื่อผู้มีหน้าที่ส่งเงินเข้ากองทุนได้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ ผู้ยื่นไม่มีความผิดให้ถือว่าเงินเพิ่มเป็นเงินที่ต้องส่งเข้ากองทุนด้วย และในการคำนวณระยะเวลาเพื่อการคำนวณเงินเพิ่มตาม (๑) หรือ (๒) นั้น หากมีเศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน (มาตรา ๓๘ วรรคสองและวรรคสาม)

๖. เงินที่ส่งเข้ากองทุน ให้ถือว่าเป็นรายจ่ายตามประมวลรัษฎากร (มาตรา ๓๙)

๒.๖ ค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า

ในเรื่องค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า เมื่อพ้นกำหนด ๓ ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๙(๑) หรือมาตรา ๒๑(๑) ใช้บังคับ เจ้าของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมจะต้องชำระค่าธรรมเนียมพิเศษ ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๔๒)

(๑) การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ : เป็นการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษจากการใช้ไฟฟ้าเท่านั้นโดยไม่รวมถึงการใช้พลังงานอย่างอื่น

(๒) ผู้มีหน้าที่ชำระค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า คือเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมที่ไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และ วิธีการจัดการพลังงาน ซึ่งซื้อไฟฟ้าหรือได้ไฟฟ้า จากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง หรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเท่านั้นที่เข้าข่ายต้องชำระค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า ส่วนโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมที่ใช้ไฟฟ้าจากผู้จำหน่ายอื่นหรือผลิตไฟฟ้าใช้เอง หรือใช้ความร้อนจากไอน้ำ หรือใช้พลังงานสิ้นเปลืองอื่น จะไม่เข้าข่ายต้องชำระค่าธรรมเนียมพิเศษ

(๓) การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า ให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า โดยให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างอัตราค่าไฟฟ้าที่โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมชำระให้แก่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง หรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค กับต้นทุนรวมในการผลิตและจ่ายไฟฟ้าจำนวนดังกล่าวให้แก่โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุม (มาตรา ๔๓)

(๔) ผู้มีหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎกระทรวง คือ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน มีหน้าที่ต้องตรวจสอบการไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๙(๑) และ ๒๑(๑) ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการพลังงาน เมื่อพบว่าผู้ประกอบการรายใดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงดังกล่าว ให้อธิบดีมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมทราบ พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง หรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ให้ดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า และให้มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ของเดือนถัดไปนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากอธิบดี

(๕) ผู้มีหน้าที่จัดเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้าคือการไฟฟ้าใดก็ตามที่โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมใช้ไฟฟ้าของการไฟฟ้าดังกล่าวมีหน้าเก็บค่าธรรมเนียม ตามปริมาณไฟฟ้าที่ซื้อหรือได้มาจากไม่ว่าจะเป็นการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง หรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยให้ถือว่ามิผลบังคับเช่นเดียวกับการเรียกเก็บค่าไฟฟ้าตามกฎหมายว่าด้วยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง หรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การไฟฟ้าทั้ง ๓ แห่ง โดยจัดเก็บพร้อมกับการจัดเก็บค่าไฟฟ้าปกติประจำเดือน และนำส่งกองทุนภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับค่าธรรมเนียม (ตามมาตรา ๔๒ วรรค ๒)

(๖) การอุทธรณ์ ให้โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมที่ได้รับหนังสือแจ้งให้ชำระค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า มีสิทธิที่จะขออุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง แต่จะไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า เว้นแต่รัฐมนตรีจะเห็นสมควรให้มีการทุเลาการบังคับตามกฎหมายไว้ชั่วคราว (มาตรา ๕๑)

ทั้งนี้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมจะต้องชำระค่าธรรมเนียมพิเศษตามที่ถูกรับเรียกเก็บพร้อมกับการชำระค่าไฟฟ้าตามปกติทุกเดือน หากไม่ชำระจะต้องมีสภาพบังคับเช่นเดียวกับการไม่ชำระค่าไฟฟ้าตามปกติรายเดือน อาจถูกระงับการจ่ายกระแสไฟฟ้าได้

ในระหว่างที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า เจ้าของโรงงานควบคุม หรือเจ้าของอาคารควบคุมอาจถูกพิจารณาระงับสิทธิการขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือเป็นการชั่วคราว หรือกรณีที่ได้รับการส่งเสริมช่วยเหลืออยู่แล้ว อาจถูกพิจารณาให้ระงับหรือลดการได้รับการส่งเสริมหรือช่วยเหลือชั่วคราวได้ (มาตรา ๔๕)

(๗) การสั่งยุติการเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า : เมื่อเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุม ได้ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๙(๑) หรือมาตรา ๒๑(๑) อธิบดีจะมีคำสั่งยุติการเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้าโดยมีผลนับแต่วันที่ ๑ ของเดือนถัดไป (มาตรา ๔๖)

(๘) เมื่อมีมาตรการส่งเสริมและช่วยเหลือโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมที่ต้องจัดให้มีการอนุรักษ์พลังงานรวมทั้งมีเครื่องจักรอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้และวัสดุจำเป็นเพื่อการนั้น ๆ มีสิทธิขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือ ขอรับการยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษ และขอรับเงินช่วยเหลือหรืออุดหนุนจากกองทุนได้ (มาตรา ๔๐)

๒.๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๔๗)

๒.๗.๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจดังต่อไปนี้ คือ

(๑) มีหนังสือเรียกเจ้าของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมมาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริงหรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานใด ๆ เพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) เข้าไปในโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบหรือดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือตรวจสอบเอกสารบันทึกสภาพโรงงาน อาคาร เครื่องจักรและอุปกรณ์ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พลังงานในโรงงานและอาคาร รวมตลอดถึงการปฏิบัติงานของบุคคลใด ๆ ในสถานที่นั้น และให้มีอำนาจตรวจสอบเครื่องจักรและอุปกรณ์ หรือนำวัสดุปริมาณพอสมควรเท่าที่เป็นไปได้ไปเป็นตัวอย่างเพื่อการตรวจสอบได้

(๓) ตรวจสอบและรับรองการจัดการพลังงาน การใช้พลังงานในเครื่องจักรหรืออุปกรณ์และคุณภาพวัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๗.๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุม ตลอดจนบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องหรืออยู่ในสถานที่นั้นอำนวยความสะดวกตามสมควร (มาตรา ๔๘) ทั้งนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง โดยบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๔๙)

๒.๗.๓ ในกรณีที่จะต้องมีการตรวจสอบและรับรองการจัดการพลังงานการใช้พลังงานในเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ และคุณภาพวัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน อธิบดีอาจอนุญาตให้บุคคลหรือนิติบุคคลเป็นผู้ดำเนินการแทนพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ โดยมีการกำหนดคุณสมบัติ การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตของบุคคลหรือนิติบุคคลดังกล่าวต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง (มาตรา ๔๘/๑)

๒.๗.๔ ในกรณีผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการแทนพนักงานเจ้าหน้าที่ หากผู้ใดรายงานผลการตรวจสอบและรับรองอันเป็นเท็จ หรือไม่ตรงตามความเป็นจริงและศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้อธิบดีสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ (มาตรา ๔๘/๒) ทั้งนี้กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตถูกฟ้องต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ระหว่างรอคำพิพากษาถึงที่สุดนั้น ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตและห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบกิจการตามใบอนุญาตนั้น (มาตรา ๔๘/๓)

๒.๗.๕ ในกรณี ผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกพักใช้ใบอนุญาต มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งคำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่ที่สุด และการอุทธรณ์คำสั่งรัฐมนตรีดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต (มาตรา ๔๘/๔)

๒.๘ การอุทธรณ์

๒.๘.๑ กรณีผู้ใดหรือเจ้าของโรงงานขอให้อธิบดีผ่อนผันการต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และได้รับหนังสือแจ้งผลแล้ว หากไม่เห็นด้วยกับหนังสือแจ้งดังกล่าว ให้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ในกรณีเช่นว่านี้ ให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานรอการดำเนินการไว้ก่อนจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีและแจ้งคำวินิจฉัยให้ผู้ยื่นคำร้องทราบแล้ว (มาตรา ๕๐)

๒.๘.๒ กรณีที่ผู้ได้รับหนังสือแจ้งเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ ผู้ใดไม่เห็นด้วยกับหนังสือแจ้งให้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุทุเลาการบังคับตามกฎหมาย เว้นแต่รัฐมนตรีจะเห็นสมควรให้มีการทุเลาการบังคับตามกฎหมายนั้นไว้ชั่วคราว (มาตรา ๕๑)

๒.๘.๓ การพิจารณาอุทธรณ์ รัฐมนตรีต้องพิจารณาโดยเร็วคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่ที่สุด (มาตรา ๕๒)

๒.๙ บทกำหนดโทษ

๒.๙.๑ เจ้าของโรงงานควบคุมแห่งใดแจ้งรายละเอียดหรือเหตุผลในการขอผ่อนผัน อันเป็นเท็จ มีโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๓)

๒.๙.๒ เจ้าของโรงงานควบคุมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของอธิบดีที่สั่งให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมแจ้งข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการใช้พลังงานเพื่อตรวจสอบให้การอนุรักษ์พลังงานเป็นไปตามมาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด มีโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท (มาตรา ๕๔)

๒.๙.๓ เจ้าของโรงงานควบคุม เจ้าของอาคารควบคุม หรือผู้รับผิดชอบด้านพลังงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงในเรื่องการกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงานให้เจ้าของโรงงานควบคุมและอาคารควบคุมต้องปฏิบัติ การกำหนดให้เจ้าของต้องจัดให้มีรับผิดชอบด้านพลังงานประจำในโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมแต่ละแห่ง ตลอดจนกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่ และจำนวนของรับผิดชอบด้านพลังงาน มีโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท (มาตรา ๕๕)

๒.๙.๔ ผู้รับใบอนุญาตตรวจสอบและรับรองการจัดการพลังงาน การใช้พลังงานในเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ และคุณภาพวัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน หากผู้ใดรายงานผลการตรวจสอบและรับรองอันเป็นเท็จหรือไม่ตรงตามความเป็นจริง มีโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๖)

๒.๙.๕ บุคคลดังต่อไปนี้ ต้องส่งเงินเข้ากองทุนหากไม่ส่งเงินเข้ากองทุนหรือส่งเงินเข้ากองทุนไม่ครบตามจำนวน มีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสิบล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๘)

๑. ผู้ผลิตน้ำมันเชื้อเพลิง ณ โรงกลั่นและจำหน่าย เพื่อใช้ในราชอาณาจักร

๒. ผู้นำเข้าเชื้อเพลิง เพื่อใช้ในราชอาณาจักร

๓. ผู้ซื้อหรือได้มาซึ่งก๊าซจากผู้รับสัมปทานตามกฎหมายปิโตรเลียมซึ่งเป็นผู้ผลิตได้จากการแยกก๊าซธรรมชาติ

๒.๙.๖ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ที่เข้าโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบหรือดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท (มาตรา ๕๙)

๒.๙.๗ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย (มาตรา ๖๐)

๒.๑๐ คณะกรรมการเปรียบเทียบคดี

บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในทางกฎหมายสามคนมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่ได้เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีกำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการสอบสวนถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีตามวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ (มาตรา ๖๑)

ธัญญ์ศม์/ผู้จัดทำ
กัญญาภา/ผู้เรียง
กลุ่มนิติการ
๙ เมษายน ๒๕๖๔

หมายเหตุ - คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น ประชาชนจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบและยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ